FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT JACOBS
föredraget den 24 februari 2005 [1]

1. Denna begäran om förhandsavgörande från Rechtbank (distriktsdomstol) Amsterdam gäller tolkningen av artikel 13.1 och 13.2 f i förordning nr 1408/71 [2] och artikel 39 EG.

2. Den hänskjutande domstolen vill särskilt få klarhet i om gemenskapsrätten utgör hinder för lagstiftning i en medlemsstat enligt vilken en person som har varit, men inte längre är, anställd inom dess territorium fortsätter att vara obligatoriskt försäkrad med avseende på vissa delar av socialförsäkringen endast om han fortsätter att vara bosatt där, samtidigt som han oberoende av bosättningsort förblir försäkrad med avseende på vissa andra delar av socialförsäkringen.

1 — Originalspråk: engelska.

2 — Rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EGT L 149, s. 2; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 57). Den förordningstext som innehåller ändringar införda fram till slutet av år 1995 återfinns i del I av bilaga A till rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 om ändring och uppdatering av förordning (EEG) nr 1408/71 (EGT L 28, s. 1). En konsoliderad (men inte bindande) version med senare ändringar finns på Eur-Lex (europa.eu.int/eur-lex).

Relevanta bestämmelser i förordningen

3. Artikel 13, som har rubriken "Allmänna regler", är den första bestämmelsen i avdelning II, som har rubriken "Bestämmande av tillämplig lagstiftning".

4. Artikel 13.1 hade i sin vid den aktuella tidpunkten gällande version följande lydelse:

"Om något annat inte följer av artiklarna 14c och 14f skall personer för vilka denna förordning gäller omfattas av lagstiftningen i endast en medlemsstat. Denna lagstiftning skall bestämmas enligt bestämmelserna i denna avdelning."

5. Artiklarna 14c och 14f gäller särskilda situationer som inte är relevanta för förevarande mål.

6. I artikel 13.2 anges en rad regler för att fastställa vilken lagstiftning som under vissa omständigheter är tillämplig. Reglerna skall tillämpas med förbehåll för artiklarna 14–17, som utgör återstående del av avdelning II med olika specialregler som inte är tillämpliga i förevarande mål.

7. I artikel 13.2 a föreskrivs följande:

"Den som är anställd för arbete inom en medlemsstats territorium skall omfattas av denna medlemsstats lagstiftning, även om han är bosatt inom en annan medlemsstats territorium eller om det företag eller den person som han är anställd hos har sitt säte eller är bosatt inom en annan medlemsstats territorium."

8. Artiklarna 13.2b–13.2e gäller egenföretagare, personer som är anställda ombord på fartyg som för en medlemsstats flagga, offentligt anställda respektive personer som är inkallade eller har återinkallats till militärtjänstgöring eller civil tjänstgöring i en medlemsstat.

9. I artikel 13.2 f, som genom förordning nr 2195/91 [3] med verkan från den 29 juli 1991 infördes i förordning nr 1408/71, föreskrivs följande:

"Den för vilken lagstiftningen i en medlemsstat upphör att gälla utan att lagstiftningen i en annan medlemsstat blir tillämplig på honom enligt någon av reglerna i föregående punkter eller enligt något undantag eller någon särskild bestämmelse i artikel 14–17 skall omfattas av lagstiftningen i den medlemsstat inom vars territorium han är bosatt uteslutande enligt bestämmelserna i denna lagstiftning."

10. Förutom att artikel 13.2 f infördes i förordning nr 1408/71 genom förordning nr 2195/91, infördes även följande artikel 10 b med verkan från den 29 juli 1991 i förordning nr 574/72 [4]:

"Den dag och de villkor då lagstiftningen i en medlemsstat upphör att gälla för en person som avses i ... artikel 13.2 f [i förordning nr 1408/71] skall fastställas enligt denna lagstiftning. Den institution som har utsetts

3 — Rådets förordning (EEG) nr 2195/91 av den 25 juni 1991 om ändring av dels förordning (EEG) nr 1408/71 och förordning (EEG) nr 574/72 (EGT L 206, s. 2; svensk specialutgåva, område 5, volym 5, s. 46).

4 — Rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpningen av förordning (EEG) nr 1408/71 (EGT L 74, s. 1; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 106), den senaste konsoliderade versionen finns i del II av bilaga A till förordning nr 118/97, ovan fotnot 2. En konsoliderad (men inte bindande) version med senare ändringar finns på Eur-Lex (europa.eu.int/eur-lex).

av den behöriga myndigheten i den medlemsstat vars lagstiftning blir tillämplig på denna person, skall vända sig till den institution som har utsetts av den behöriga myndigheten i den förra medlemsstaten, med en begäran om att specificera denna dag."

Nationell lagstiftning

11. Av handlingarna i målet framgår att det nederländska socialförsäkringssystemet består av, å ena sidan, system som uteslutande är tillämpliga på personer som är eller som vid den tidpunkt då de blev berättigade till förmånen i fråga var anställda och, å andra sidan, generella system som i princip är tillämpliga på alla som är bosatta i eller som är skyldiga att betala nederländsk inkomstskatt på grund av anställning i Nederländerna.

12. Systemen för anställda personer omfattar sjukförmåner (ZW [5]), ersättning för medicinsk behandling (ZFW [6]), arbetslöshetsersättning (WW [7]) och invaliditetsersättning (WAO [8]).

13. Personer som är berättigade till invaliditetsersättning (WAO) och som på grund av sin invaliditet inte längre har en anställning fortsätter, med förbehåll för de bestämmelser som sammanfattas nedan i punkt 19, att vara obligatoriskt försäkrade enligt alla fyra systemen för anställda personer.

14. De allmänna systemen omfattar familjeförmåner (AKW [9]), efterlevandepension (ANW [10]), ålderspension (AOW [11]) och skydd för särskilda sjukvårdskostnader (AWBZ [12]).

15. I var och en av de lagar som reglerar det allmänna systemet föreskrivs att kategorin av försäkrade personer kan utvidgas eller inskränkas genom eller enligt sekundära föreskrifter.

16. Sådana justeringar av personkategorierna hade genomförts för den period som avses i målet vid den nationella domstolen.

5 — Ziektewet. Denna och de övriga förkortningarna avser den lag som reglerar systemet, men jag kommer att följa det gängse bruket att använda förkortningarna i den mer allmänna bemärkelsen av den förmån eller det skydd som erbjuds.

6 — Ziekenfondswet.

7 — Werkloosheidswet.

8 — Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering.

9 — Algemene Kinderbijslagwet.

10 — Algemene Nabestaanden Wet.

11 — Algemene Ouderdomswet.

12 — Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten.

17. I de relevanta sekundära föreskrifterna, nämligen 1989 års dekret,[13] föreskrevs ursprungligen att en person som var bosatt utanför Nederländerna och som bland annat hade rätt till invaliditetsersättning enligt WAO skulle vara obligatoriskt försäkrad inom det allmänna systemet.

18. 1989 års dekret ändrades[14] med verkan från den 1 januari 1999 så att personer som inte var bosatta i landet inte längre var obligatoriskt försäkrade inom det allmänna systemet från och med den 1 januari 2000. Utomlands bosatta personer som tidigare hade varit obligatoriskt försäkrade kunde emellertid även fortsättningsvis omfattas av de allmänna systemen för ålderspension (AOW) och efterlevandepension (ANW), om de betalade frivilliga avgifter sedan den obligatoriska försäkringen hade upphört. Det alternativet väljs genom meddelande till Sociale Verzekeringsbank (institutionen för social trygghet i Nederländerna) inom ett år från det att den obligatoriska försäkringen upphört.

19. I fråga om särskilda sjukvårdskostnader (AWBZ) är situationen något mer komplicerad. Den som erhåller invaliditetsersättning (WAO) förblir, förutsatt att hans eller hennes inkomst inte överskrider en föreskriven tröskel, obligatoriskt försäkrad inom systemet för ersättning för utgifter för medicinsk behandling (ZFW). Detta tycks vara fallet i fråga om sökanden. Personer som enligt förordning nr 1408/71 är berättigade till förmåner enligt systemet i den medlemsstat där de är bosatta förblir även obligatoriskt försäkrade inom systemet för särskilda sjukvårdskostnader. För andra finns från och med den 1 januari 2001 en möjlighet att frivilligt ansluta sig till systemet för särskilda sjukvårdskostnader.

20. I fråga om familjeförmåner (AKW) finns en övergångsbestämmelse: en förmånstagare som annars på grund av ändringarna skulle förlora en befintlig rätt till familjeförmåner förblir obligatoriskt försäkrad tills det yngsta barnet har fyllt 18 år. För andra personer saknas rätt till frivillig försäkring inom systemet för familjeförmåner. Den nederländska regeringen har förklarat att stadgandet i kapitel 8 i avdelning III i förordning nr 1408/71, som gäller förmåner för bland annat pensionärers minderåriga barn, är tillräckligt.

21. Det tycks råda oenighet mellan å ena sidan den hänskjutande domstolen och å den andra svaranden och den nederländska regeringen angående huruvida villkoren för den frivilliga ålderspensionsförsäkringen (AOW) och ersättningen för särskilda sjukvårdskostnader (AWBZ) är desamma som för den tidigare obligatoriska försäkringen. Detta gäller särskilt i fråga om vilken inkomst som beaktas för att fastställa avgiftsnivån och förekomsten av en övre gräns för det frivilliga försäkringsskyddet för vissa kategorier av personer. Kommissionen anser att en övre gräns på tio år stadgas i den relevanta lagstiftningen i fråga om de frivilliga avgifterna till ålderspensionssystemet,

13 — Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1989 (Dekret om utvidgning och begränsning av kategorin av försäkrade personer med avseende på nationell försäkring) av den 3 maj 1989, *Staatsblad 1989, 164.*

14 — Genom Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 av den 24 december 1998, *Staatsblad 1998, 746.*

vilket kan vara till nackdel för vissa personer, även om detta av omständigheterna att döma inte är fallet för sökanden. Ombudet för svaranden påpekade vid förhandlingen vidare att de två typerna av försäkring kan behandlas olika i skattehänseende.

Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

22. A.J. van Pommeren-Bourgondiën (nedan kallad sökanden), som är nederländsk medborgare och bosatt i Belgien, arbetade under hela sitt yrkesverksamma liv i Nederländerna. År 1996 blev hon sjuk och sedan 1997 har hon uppburit maximal invaliditetsersättning enligt invaliditetsersättningssystemet för anställda (WAO).

23. Efter ändringen i lagstiftningen informerades sökanden om att hon från och med den 1 januari 2000 inte längre var obligatoriskt försäkrad inom det allmänna nederländska systemet och att de nationella försäkringsavgifterna därför inte längre skulle dras från hennes invaliditetsersättning. Hon informerades även om att hon kunde teckna en frivillig försäkring inom de allmänna systemen för ålderspension (AOW) och efterlevandepension (ANW).

24. Sökanden anser att det faktum att hennes obligatoriska försäkring inom dessa två system upphörde stred mot förordning nr 1408/71 och väckte på den grunden talan vid Rechtbank Amsterdam mot svaranden.

25. Rechtbank anser att, även om det följer av EG-domstolens rättspraxis att en medlemsstat har rätt att besluta att personer som har upphört att arbeta i den medlemsstaten inte längre skall vara försäkrade enligt socialförsäkringssystemet om de inte längre är bosatta i medlemsstaten, det är oklart om en medlemsstat kan fortsätta att tillämpa sin nationella lagstiftning på en sådan person men ändå utestänga honom från en (väsentlig) del av socialförsäkringssystemet på grund av att han inte längre är bosatt i medlemsstaten. Den har följaktligen hänskjutit följande frågor för förhandsavgörande:

"1. Utgör artikel 13.2 f i förordning nr 1408/71 hinder mot att en medlemsstat har lagbestämmelser enligt vilka en person som helt har upphört att vara yrkesverksam i den medlemsstaten får fortsätta att vara försäkrad enligt dessa bestämmelser endast om han fortsätter att vara bosatt där, trots att personen enligt medlemsstatens lagstiftning förblir obligatoriskt försäkrad i vissa andra delar av systemet för social trygghet oavsett bosättningsort?

2. Påverkas svaret på den första frågan av om den berörda personen enligt medlemsstatens lagstiftning har möjlighet att teckna en frivillig försäkring för vissa delar av systemet för social trygghet, utan att denna frivilliga försäkring är villkorad av att personen fortsätter att vara bosatt i medlemsstaten?

Om den första frågan besvaras nekande, ställs alternativt följande fråga:

3. Skall artikel 39 EG tolkas så att det i en situation som den ovan angivna inte är förenligt med denna bestämmelse att ersätta en obligatorisk försäkring med en frivillig försäkring om den obligatoriska försäkringen har upphört på grund av att ett bosättningskrav införts?"

26. Skriftliga yttranden har ingivits av sökanden, svaranden, den belgiska, den grekiska och den nederländska regeringen och av kommissionen. Svaranden, den nederländska regeringen och kommissionen var närvarande vid förhandlingen. Sökandens skriftliga yttrande är ytterst kortfattat och inskränks till att stödja de synpunkter som framförts av den hänskjutande domstolen.

Den första tolkningsfrågan

27. Genom sin första tolkningsfråga har den hänskjutande domstolen frågat om artikel 13.2 f i förordning nr 1408/71 utgör hinder för lagstiftning i en medlemsstat enligt vilken en person som upphört med all yrkesverksamhet inom landets territorium förblir försäkrad i fråga om vissa grenar av socialförsäkringen endast om han fortsättningsvis är bosatt där, medan han enligt lagstiftningen i den medlemsstaten oberoende av bosättningsort förblir obligatoriskt försäkrad i fråga om vissa andra grenar av socialförsäkringen.

28. Den nederländska regeringen har gjort gällande att frågan skall besvaras nekande. Svarandens yttranden är av samma innebörd, även om institutionen drar slutsatsen att den första frågan inte behöver besvaras såsom den är formulerad, eftersom det föreligger en frivillig försäkring (som är föremål för nästa fråga). Den belgiska och den grekiska regeringen och kommissionen anser att den första frågan skall besvaras jakande.

29. Artikel 13.2 f skall tolkas inom ramen för sitt sammanhang, nämligen avdelning II i förordning nr 1408/71, som den utgör en del av. Syftet med bestämmelserna i avdelning II är att fastställa vilken lagstiftning som är tillämplig på en person inom förordningens tillämpningsområde. Detta konstateras i artikel 13.1 där det, med förbehåll för vissa undantag som inte är relevanta i förevarande mål, föreskrivs att "personer för vilka denna

förordning gäller [skall] omfattas av lagstiftningen i endast en medlemsstat". Av den formuleringen följer att den "tillämpliga lagstiftningen" med avseende på artikel 13.2 f är lagstiftningen i en enda medlemsstat, och således den medlemsstatens lagstiftning i dess helhet.

30. I domen i målet kommissionen mot Belgien [15] konstaterade domstolen att det i artikel 13.2 f "föreskrivs att lagstiftningen i den medlemsstat som den berörda personen är bosatt i endast skall tillämpas om ingen annan lagstiftning är tillämplig, och särskilt endast om den lagstiftning som den berörda personen omfattades av upphör att vara tillämplig på honom. ... den omständigheten att en medlemsstats lagstiftning upphör att gälla utgör ett villkor för att denna bestämmelse skall tillämpas och i den mån det i denna artikel inte fastställs under vilka villkor en medlemsstats lagstiftning upphör att gälla". [16] Dessa villkor skall tvärtom fastställas i enlighet med den lagstiftningen. [17]

31. I målet vid den nationella domstolen förhåller det sig dock inte så att den nederländska socialförsäkringslagstiftningen i sin helhet har upphört att vara tillämplig. Sökanden omfattas fortfarande av det nederländska systemet för anställda och det allmänna systemet för särskilda sjukvårdskostnader (AWBZ). Enligt artikel 13.2 f har Nederländerna visserligen lagenlig rätt att föreskriva att landets socialförsäkringslagstiftning i sin helhet skall upphöra att vara tillämplig på utomlands bosatta personer som inte längre är yrkesverksamma inom landets territorium, men detta har inte skett. Jag anser därför att artikel 13.2 f inte är tillämplig i förevarande mål.

32. Det innebär dock inte att den nederländska regeringens synsätt nödvändigtvis är förenligt med de övriga bestämmelserna i avdelning II. Effekten av att man utestängt vissa personer på vilka förordningen är tillämplig från skydd enligt vissa grenar av socialförsäkringssystemet är givetvis att dessa personer antingen inte omfattas av någon lagstiftning i fråga om dessa socialförsäkringsgrenar eller att de, om de begär och erhåller försäkringsskydd avseende dessa grenar enligt lagstiftningen i bosättningsstaten, omfattas av två nationella lagstiftningar samtidigt.

33. Som den belgiska och den grekiska regeringen och kommissionen har påpekat strider den senare situationen klart mot artikel 13.1, som har konstaterats "utesluta ... varje möjlighet att flera nationella lagstift-

15 — Dom av den 3 maj 2001 i mål C-347/98 (REG 2001, s. I-3327).

16 — Punkterna 29 och 31.

17 — Artikel 10 b i förordning nr 574/72, ovan punkt 10.

ningar överlappar varandra i fråga om en och samma period". [18]

34. Båda situationerna strider mer allmänt mot förordningens anda och systematik, särskilt mot dess avdelning II. Domstolen har upprepade gånger slagit fast att syftet med denna avdelning inte enbart är att förhindra att olika nationella lagstiftningar tillämpas samtidigt med de komplikationer som kan följa av detta, utan också att förhindra att de personer som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen berövas skydd på området för social trygghet i avsaknad av lagstiftning som är tillämplig på dem. [19]

35. Den nederländska regeringen har hänvisat till fast rättspraxis enligt vilken det ankommer på lagstiftaren i varje medlemsstat att fastställa villkoren för rätten eller skyldigheten att anslutas till ett socialförsäkringssystem eller till en viss gren av ett sådant system, [20] och särskilt till domen i målet de Jaeck. [21]

36. Det målet gällde en person som var egenföretagare i en medlemsstat och samtidigt anställd i en annan medlemsstat. Domstolen ombads att tolka artikel 14c.1 b i förordning nr 1408/71, där det vid den aktuella tidpunkten föreskrevs [22] att en person i denna situation under vissa omständigheter, inklusive dem som var för handen i målet vid den nationella domstolen, skulle omfattas av lagstiftningen i var och en av dessa medlemsstater i fråga om den verksamhet som bedrevs inom dess territorium. Domstolen slog fast att "gemenskapsrätten — för det fall att förordningens artikel 14c.1 b är tillämplig — inte hindrar att en person enligt lagstiftningen i en av dessa medlemsstater endast är försäkrad mot en del av de risker som täcks av dess system för social trygghet, såvida det i detta avseende inte diskrimineras mellan egna medborgare och medborgare i andra medlemsstater".

37. De situationer som omfattas av den domen begränsades således uttryckligen genom förbehållet "[o]m artikel 14c.1 b i förordning nr 1408/71 är tillämplig". Jag erinrar om att reglerna i såväl artikel 13.1 som artikel 13.2 i förordningen gäller med förbehåll för bland annat artikel 14c, som utgör ett särskilt undantag från de allmänna reglerna i artikel 13.1 och artikel 13.2 — detta undantag har den enkla motiveringen att den berörda personen samtidigt är anställd eller egenföretagare i två medlemsstater. Jag kan inte inse hur en dom som

18 — Dom av den 5 maj 1977 i mål 102/76, Perenboom (REG 1977, s. 815), punkt 11.

19 — Dom av den 11 juni 1998 i mål C-275/96, Kuusijärvi (REG 1998, s. I-3419), punkt 28.

20 — Dom av den 24 april 1980 i mål 110/79, Coonan (REG 1980, s. 1445), punkt 12, och dom av den 21 februari 1991 i mål C-245/88, Daalmeijer (REG 1991, s. I-555), punkt 15.

21 — Dom av den 30 januari 1997 i mål C-340/94, de Jaeck (REG 1997, s. I-461), punkt 37.

22 — Målet de Jaeck gällde omständigheter som inträffade år 1984. Med verkan från den 1 januari 1987 ändrades artikel 14c genom rådets förordning (EEG) nr 3811/86 av den 11 december 1986 (EGT L 355, s. 5; svensk specialutgåva, område 5, volym 4, s. 86) så att den kom att omfatta två eller flera verksamheter som anställd och egenföretagare i två eller fler medlemsstater.

uttryckligen begränsas till dessa undantagssituationer kan vara till hjälp vid tolkningen av artikel 13.1 och artikel 13.2 i samband med helt andra situationer för personer som inte samtidigt är anställda eller egenföretagare i två medlemsstater.

38. Jag förblir följaktligen av den uppfattningen att det inte är förenligt med förordningens systematik att Nederländerna utestänger vissa personer på vilka förordningen är tillämplig från försäkringsskydd inom ramen för vissa grenar av dess socialförsäkringssystem.

Den andra tolkningsfrågan

39. Genom sin andra fråga vill den hänskjutande domstolen få klarhet i om det har betydelse för svaret på den första frågan att den berörda personen enligt lagstiftningen i den första medlemsstaten har möjlighet att ansluta sig frivilligt till ett antal grenar av socialförsäkringen.

40. Som framgår av ovan sagda är syftet med lagvalsreglerna i avdelning II i förordningen inte enbart att förhindra att olika nationella lagstiftningar tillämpas samtidigt med de komplikationer som kan följa av detta, utan också att förhindra att de personer som omfattas av förordningens tillämpningsområde lämnas utan social trygghet i avsaknad av lagstiftning som är tillämplig på dem.

41. Det förefaller mig som om tillhandahållandet av en frivillig försäkring under de omständigheter som är i fråga mycket väl kan leda till att de berörda personerna i strid med förordningen inte kommer att omfattas av någon lagstiftning med avseende på vissa grenar av socialförsäkringen.

42. Vid förhandlingen förklarade svaranden att, av de 30 000 personer som berördes av förändringen i lagstiftningen, bara 8 000 valde att försäkra sig frivilligt, medan de övriga, trots att de informerats personligen om möjligheten, valde att inte utnyttja den.

43. Den ofrånkomliga slutsatsen av dessa siffror är att 22 000 personer som tidigare var anslutna till de allmänna nederländska systemen inte längre omfattas av detta skydd. De är följaktligen inte försäkrade enligt den nederländska lagstiftningen i fråga om efterlevande- eller ålderspension, och i vissa fall med avseende på särskilda sjukvårdskostnader. Beroende på omständigheterna kan det vidare vara så att de inte är försäkrade enligt denna lagstiftning med avseende på familjeförmåner.

44. Av handlingarna i målet framgår att personer som berördes av ändringen i den nederländska lagstiftningen har ett år på sig att teckna den frivilliga försäkringen från den dag de får kännedom om möjligheten att göra detta. Det kan vara så, som svaranden och den nederländska regeringen har gjort gällande, att det för närvarande, av skäl som hänger samman med deras personliga omständigheter, passar dessa personer att inte ha ett sådant skydd. Det verkar dock troligt att de inte kommer att kunna skaffa ett försäkringsskydd om de skulle ändra sig sedan ettårsfristen löpt ut. Som kommissionen har påpekat tycks dessa personer inte kunna få försäkringsskydd i Belgien för de berörda socialförsäkringsgrenarna eftersom de, så länge den nederländska lagstiftningen i sin helhet inte upphört att vara tillämplig på dem, inte uppfyller villkoren i artikel 13.2 f. En sådan situation strider givetvis mot principen bakom avdelning II i förordningen att personer som omfattas av dess tillämpningsområde inte skall ställas utan socialförsäkringsskydd därför att det inte finns någon lagstiftning som är tillämplig på dem.

45. Domstolen har dessutom konstaterat att principen att personer bara skall omfattas av ett system för social trygghet speglar det mer allmänna kravet att det system som skall tillämpas skall vara förutsebart, vilket i sin tur är ett uttryck för rättssäkerhetsprincipen. [23] Dessa intressen har enligt min uppfattning uppenbart inte tillgodosetts genom en ändring i lagstiftningen som försätter personer i lagstiftningsmässig ovisshet.

46. Vidare är det i alla händelser uppenbart att erbjudandet om en frivillig försäkring under sådana omständigheter som dem som är för handen i förevarande mål inte skulle vara förenligt med gemenskapsrätten i allmänhet eller förordningen i synnerhet, om inte denna försäkring erbjöds på villkor som inte var mindre fördelaktiga än villkoren för den obligatoriska försäkring som den ersatte. Mindre förmånliga villkor skulle innebära en klar diskriminering av utomlands bosatta personer och skulle kunna utgöra ett hinder för den fria rörligheten för personer. Det skulle också, som kommissionen har påpekat, utgöra en diskriminering på grund av nationalitet i strid med artikel 12 EG, eftersom det är rimligt att anta att många fler som är medborgare i andra medlemsstater än nederländska medborgare har arbetat i Nederländerna och är bosatta i en annan medlemsstat.

47. Rent praktiskt skulle det slutligen vara svårt att konstatera att villkoren i denna frivilliga försäkring i alla tänkbara situationer var åtminstone lika förmånliga, vilket ytterligare skulle undergräva rättssäkerheten. Även om den bedömningen givetvis skulle ankomma på den nationella domstolen, anser jag inte att det skulle tjäna rättssäkerhetsprincipen om den domstolen åläggs att genomföra en ingående bedömning av exakt

23 — Dom av den 30 mars 2000 i mål C-178/97, Banks (REG 2000, s. I-2005), punkt 41.

hur den frivilliga försäkringen fungerar till för- eller nackdel för en viss person. En sådan bedömning kan i själva verket vara omöjlig att genomföra, om inte annat för att det normalt inte är möjligt att med säkerhet förutse hur en viss persons personliga omständigheter kommer att förändras över tiden.

Den tredje tolkningsfrågan

48. Den nationella domstolens tredje fråga har endast ställts för det fall att den första frågan skulle besvaras nekande. Eftersom jag har föreslagit att den frågan skall besvaras jakande anser jag inte att den tredje frågan aktualiseras.

Förslag till avgörande

49. Jag föreslår följaktligen att den fråga som har ställts av Rechtbank Amsterdam skall besvaras på följande sätt:

1) Artikel 13.1 och 13.2 f i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen utgör hinder för lagstiftning i en medlemsstat enligt vilken en person som upphört med all yrkesverksamhet inom statens territorium fortsätter att vara obligatoriskt försäkrad enligt den lagstiftningen med avseende på vissa grenar av socialförsäkringen endast om han fortfarande är bosatt där, medan han enligt lagstiftningen i den medlemsstaten förblir försäkrad i fråga om vissa andra grenar av socialförsäkringen oberoende av bosättningsort.

2) Svaret på den första frågan påverkas inte av om den berörda personen enligt medlemsstatens lagstiftning har möjlighet att teckna en frivillig försäkring för vissa delar av systemet för social trygghet och denna frivilliga försäkring inte är villkorad av att personen fortsätter att vara bosatt i medlemsstaten.